

protesti slovesno odreka vsako veljavo, niti s pravnega stališča oktoberske diplome in zgodovinskega deželnega prava. Še le Hohenwartovemu ministerstvu se je bilo prav za prav posrečilo pridobiti Čehe, da bi bili v decemberski državni zbor prišli na decembersko votiranje vzajemnih državnih temeljnih postav na eni strani, na drugi pa, da bi bili vzajemno avstrijsko državno pravo sprejeli v bemskem venčalnem deželnem zboru. Ali se to še komu drugemu posreči, kdo ve? Morda se ta uspeh pozneje ne bode tako nizko cenil. — Isto ministerstvo se je držalo tudi vseh drugih postavnih določil, tudi tistih, vsled katerih se pravica, voliti poslance v državni zbor, ne sme niti spremeniti niti vzeti brez privoljenja deželnih zborov; prejšnjemu mnenju onih juristično-bistroumnih „bürger“-ministrov, ki so bili zoper to; da bi se deželnim zborom brez njihovega privoljenja vzela ta pravica, ker bi bilo določno zoper ustavo, Hohenwartovo ministerstvo gotovo nikakor ni hotelo nasproti ravnati! To ministerstvo torej ni v nobenem oziru zakrivilo, da se čem dalje širi duh, decemberski ustavi sovražni, kar se razodeva že v tem, da se čedalje bolj množe „deklaranti“, med katerimi so sedaj že celi narodi, „deklaranti“, t. j. taki, kateri celó nobene državnopravne veljave ne pripoznavajo decemberski ustavi. Tukaj določno ponavljam: niti po duhu niti po črki se ravnajte, ustavi nasprotno, ne more očitati onim, ki nikdar niso mislili izpeljati politiko parlamentarnega gospodstva manjšine, ampak politiko ustavne zveze vseh avstrijskih narodov z enakimi pravicami, strogo se držite oblik celó decemberske ustave, ne s silnim zatiranjem katerih upravičenih faktorjev, ampak z dvema tretjinama večine, ktera je že bila dobljena v decemberskem državnem zboru. Niti monarhični absolutizem, niti parlamentarni absolutizem ktere koli privilegirane manjšine, bodi si starih bodi si novih stanov, hotel se je vpeljati, ampak ustavni zástop vseh stanov in narodov — na podlagi razširjene volilne pravice — z narodnimi odseki deželnih zborov mešanih dežel za vsa vprašanja o narodno-kulturnih koristih — v enako brambo vsem narodnim manjšinam — to je bilo mnogo psovano Hohenwartovo ministerstvo naravnalo in blizo do konca izpeljalo.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Tobakarjev čedalje več.* Čast in hvala tobakarjem! — more naš finančni minister reči, kajti v 3 kvartih preteklega leta so mu tobakarji našega cesarstva (brez Ogerskega in v deželo Ogersko spadajočih) blizo 41 milijonov goldinarjev dohodka prinesli. V primeri s predlanskim se je preteklo leto blizo za 3 milijone več tobaka popilo.* In kje, mislijo naši častiti bralci, so ga v primeri popili največ? — na Štajarskem, Koroškem in Kranjskem. Nasproti njim so pa Tirolci in Dalmatinci manj ko predlanskim za tobak potrosili. Tudi tobaka za nos se je za 177.835 funtov več prodalo. Vendar ti tobakarji niso nič proti unim. —

Naši dopisi.

Iz Rusije 20. febr. (4. marcija.) —η— (Dalje.) — Te dni je bilo tudi nekoliko vojske med Pruskimi in

*) Stara slovenska beseda namesti „tobak pušiti“ „tobak kaditi“ je „tobak piti“. Zanimalo nas je iz pogovora z Bulgarom, ki je pred nekimi leti v Ljubljani bil, zvedeti, da tudi pri Bulgarih je beseda „tobak piti“.

Ruskimi časopisi. Pruski vojni list „Neue militärische Blätter“ se je jezil nad svojo vlado, zakaj ne prepové Kruppu v Essen-u delati orožje tujim državam in med njimi tudi Rusiji. Prav mogoče je, po njegovih mislih, da bodo kedaj Nemške puške streljale po Nemških vojaki; Nemška iznajdba in umetnost bi morala ostati monopolija Nemške armade. Tukajšnji listi pa so na to odgovorili kratko tako-le: Krupp je vlil za Rusko armado res mnogo topov, ali ne po Nemški iznajdbi, ampak po načrtu Ruskega topničarja; še več topov je Krupp vlil za Nemško armado, al tudi ne po Nemški iznajdbi, ampak po načrtu družega Ruskega artilerista; in Ruska iznajdba kinči zdaj Pruske trdnjave in varuje Nemške morske bregove. Podobno temu je Anglež Gatling ponudil karteče Ruske iznajdbe Angliji, Turčiji in Egiptu kot svojo lastno iznajdbo.

Ker ravno o iznajdbah govorim, moram omeniti dve iznajdbi, miroljubnim ljudem ne tako strašnih, ktere že bi bil moral omeniti v poslednjem dopisu. Ruski tehnik g. Soldatkin je bil poslal v Moskovsko politehnično razstavo čisto novo iznajdbo: zemljemerno orodje, s katerim lahko vsak prostak, brez pomoči inženirjev in logaritem, zmeri svoje polje ali gozd, in ga lahko razdeli, na kakoršne koli večje in manje kose. Brez dvombe ima Soldatkinova iznajdba veliko važnost za bogate in nebogate gospodarje, ki si morajo velikokrat iz daljnega mesta zapisavati druzega inženirja, pri čemur se tudi veliko časa potrat. Komisija politehnične razstave, kateri je naloga bila, presojevati tehnično-fizikalne iznajdbe, sestavljena večidel iz inženirjev, pa Soldatkinu, kolikor je meni znano, celó pohvalnega pisma ni priznala, in sicer za to ne, ker njegov instrument pri valcovati in dolinasti mestnosti uže (!) pri stotnih drobcih dela pogreške. Po taki razsodbi komisijini se je vnela med njo in nekaterimi strokovnjaki goroka polemika. Ti so dokazovali, da pri taki mestnosti delajo tudi inženirji za velik denar še večje pogreške. G. Soldatkin bo svoj instrument pospolnil in menda izprosil na-nj privilegijo. — V Vilni je iznašel neki tipograf novi pečatni stan (tiskarsko mizo), kateri tiska toliko bolj naglo in pri toliko manj delavnih močéh, da bodo knjige po njegovem računu, pri sicer enakih pogojih, za $\frac{2}{5}$ boljši kup. Poskušnje je on delal pred množico gledalcev in ekspertov; pokazalo se je, da je treba nektore dele njegovega pečatnega stana nekoliko predrugačiti, in o tem se on zdaj trudi.

Društvo inženirjev, profesorjev in dijakov Harkovske univerze je zasledilo na Donu zlate zaloge, o katerih pišejo, da obetajo biti bolj bogate kakor uralske in sibirske.

V Kijevu je iznašel tehnik Artemovski nov način dobivanja plina (gaza). 8. februarija so poskusili njegov plin, ki se je skazal tako odličen, da je družba akcijskega zavoda prec sklenila, zamenjati stari plin z novo iznajdenim. Plin Artemovskega ima bolj intenzivno svetilno moč in se poleg tega menda tudi nekaj boljši kup dobiva. (Kon. prih.)

V Gorici 23. marca. — Dne 15. t. m. so bili sklicani naši deželni poslanci, da so izrekli svoje mnenje zastran zemljišč, ki se imajo ukupiti za kmetijsko-šolsko poskuševališče. Predložili so se jim menda trije nasveti, izmed katerih je z večino odobren tisti, po katerem se obdrži sedanji kompléks c. kr. kmetijske družbe na Tržaški cesti (blizo pokopališča), in se nakupi še nekaj senožet na Blanči (pod Kostanjevico, proti severo-izhodu od Gorice), nekaj gojzda v Stari Gori (na Dunajski cesti, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ ure od Gorice) in nekaj zemljišč v Ronkah (v Lahih, takraj Soče). Vse skup bo stalo blizu le toliko, kolikor je vlada v ta namen obečala.